

Forord

Michael 2022; 19: Supplement 29, 9–10.

Universitetet i Bergen og Det medisinske fakultet var 75 år i 2021. I de 26 første av disse årene var legeutdanningen uten et institutt for allmennmedisin. Det var heller ingen undervisning eller forskning i faget. I tråd med internasjonal og nasjonal utvikling fikk etter hvert faget allmennmedisin sine akademiske baser også i Norge, først i Oslo i 1968, deretter ved Universitetet i Bergen, der Institutt for almenmedisin ble åpnet 21. april 1972 i et nybygg i Ulriksdal 8c, med Sigurd Humerfelt som professor.

Denne boken er et forsøk på å oppsummere 50 år med akademisk allmennmedisin i Bergen. Hva skjedde – og når? Hva var de sentrale utviklingstrekkene og hvem var personene som deltok? En slik historie kan lages som et lite hefte eller som en tabell. Men for å få fortalt historiene med en detaljrikdom som gir mer kjøtt og blod til det som skjedde, har vi valgt en fortellende tilnærming og et mer omfattende bokformat.

Instituttets historie kan sies å ha fire faser. De to første er nær knyttet til periodens professor og instituttleder, som var Sigurd Humerfelt fra 1972 til 1984 og Per Fugelli fra 1984 til 1991. Den tredje fasen er den store utbyggingen av faget på 1990-tallet og inn i det nye årtusen. Den fjerde og foreløpig siste fasen fulgte etter og kan kalles en stabiliserings- og utviklingsfase, med mer forskning og nye deltakere i det store allmennmedisinske akademiske miljøet i Bergen.

Instituttene i Oslo og Bergen oppsto som et resultat av, og midt i, en krise for allmennmedisinen. Dette var sykehusenes tidsalder! Men både allmennlegene selv og ikke minst Den norske legeförening arbeidet målbevisst for økt kompetanse og status for allmennmedisin som fag. Videre- og etterutdanning var sentralt, men etter hvert også medisinstudiet og forskningen. Her var de allmennmedisinske instituttene sentrale virkemiddel.

Boken forteller historien om aktivitetene ved miljøet i Bergen. Men det er interessant å se hvordan den også speiler utviklingen av allmennmedisin generelt, både som helsetjeneste og akademisk fag. Enkeltpersoner har på vegne av instituttmiljøet hatt viktige roller i utviklingen av allmennmedisin i Norge. Spesialistutdanningen, fagets plass i medisinstudiet, utvikling og evaluering av fastlegeordningen, legevakt, kvalitetsarbeid, samhandlingsreformen og nå i 2022 diskusjonen om «fastlegekrisen» er områder der akademisk allmennmedisin både i Bergen og i landet ellers har hatt sterke stemmer, har gitt viktige innspill og bidrag, og har deltatt fra viktige posisjoner.

For allmennmedisin som et forskbart og forskningsbasert fag, har Bergensmiljøet levert mange viktige bidrag de siste 30 årene. Gjennom kurs og doktorgradsutdanning har vi bidratt til økt forståelse for og deltakelse i forskningsaktiviteter og akademisk virksomhet. Halvparten av de ca. hundre doktorandene har hatt bakgrunn fra klinisk virksomhet som allmennlege. Det er et betydelig bidrag fra universitetet til et praktisk fag!

Å samle historien mellom to permer har vært utfordrende, fordi kilde-materialet er usystematisk, mye er kastet og glemt, og sentrale personer er borte. Stoffutvalget kan derfor både virke litt tilfeldig og være noe mangelfullt på enkelte områder. I den digitale tidsalderen synes arkivfunksjonen å ha blitt mer eller mindre glemt. Likevel håper jeg at både eldre og yngre vil finne glede i dette forsøket på å skrive en samlet fortelling om hva akademisk allmennmedisin i Bergen har vært gjennom 50 år.

Vi er takknemlige for at boken kan utgis som et supplement i tidsskriftet *Michael*, som utgis av Det norske medisinske Selskab. Dette sikrer både et profesjonelt produkt, god utbredelse og ikke minst varig tilgang gjennom den digitale utgaven. Takk for all hjelp fra redaksjonen i *Michael*.

Takk også til faggrupelederne Esperanza Diaz og Thomas Mildestvedt, som har støttet prosjektet hele veien. Takk til kapittelforfatterne og til alle som har bidratt med faktasjekk og bilder.

God lesning!

Bergen, mars 2022

Steinar Hunskaar